

Nina Krmac
Majda Cencič

Kvalitativno pedagoško raziskovanje

Od obdelave podatkov do predstavitve ugotovitev

Knjižnica Ludus · 47 · ISSN 2536-1937
Urednica zbirke · Silva Bratož

Kvalitativno pedagoško raziskovanje

Od obdelave podatkov
do predstavitve ugotovitev

Nina Krmac
Majda Cencič

**Kvalitativno pedagoško raziskovanje:
od obdelave podatkov do predstavitve ugotovitev**

Nina Krmac in Majda Cencič

Recenzenta · Tomaž Bratina in Anita Trnavčević

Lektoriranje · Davorin Dukič

Oblikovanje in tehnična ureditev · Alen Ježovnik

Oblikovanje naslovnice · Tina Cotič

Knjižnica Ludus · 47 · ISSN 2536-1937

Urednica zbirke · Silva Bratož

Izdala in založila · Založba Univerze na Primorskem

Titov trg 4, 6000 Koper · hippocampus.si

Glavni urednik · Jonatan Vinkler

Vodja založbe · Alen Ježovnik

Naklada · 200 izvodov

Koper · 2023

© 2023 Univerza na Primorskem

Izid monografije je finančno podprla

Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost

Republike Slovenije iz sredstev državnega proračuna

iz naslova razpisa za sofinanciranje

znanstvenih monografij

CIP – Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.012

303.022:37

KRMAC, Nina, 1988–

Kvalitativno pedagoško raziskovanje : od obdelave podatkov
do predstavitve ugotovitev / Nina Krmac, Majda Cencič. –

Koper : Založba Univerze na Primorskem, 2023. –

(Knjižnica Ludus, ISSN 2536-1937 ; 47)

ISBN 978-961-293-291-6

COBISS.SI-ID 169390083

Kazalo

Seznam slik in preglednic · 7

Predgovor · 9

1 Urejanje podatkov in kvalitativna obdelava podatkov · 11

Vsebinska analiza · 15

Semiotična analiza · 16

Hermenevtična analiza · 17

Kvalitativna vsebinska analiza · 18

Tematska analiza · 29

Narativna analiza · 33

Analiza diskurza · 35

Računalniška obdelava kvalitativnih podatkov · 39

Sklepne misli o kvalitativni obdelavi podatkov · 44

2 Nekatere vrste raziskav v kvalitativnem raziskovanju · 45

Nekatere vrste kvalitativnih raziskav · 47

Utemeljena teorija · 49

Skupni sestavni elementi vseh gradnikov utemeljene teorije · 68

Sklepne misli o utemeljeni teoriji · 72

3 Oblikovanje ugotovitev in poročila · 73

4 Predstavitev kvalitativne raziskave · 79

Govorna predstavitev · 79

Plakat · 85

Drugačne predstavitve · 89

5 Ugotavljanje in zagotavljanje kakovosti kvalitativne raziskave · 91

6 Etika raziskovanja · 99

Sklepne misli · 105

Literatura · 107

Recenziji · 117

Seznam slik in preglednic

Slike

- 1.1 Sekvenčna analiza po Mescu · 13
- 1.2 Krožni proces kvalitativne analize podatkov · 13
- 1.3 Potek kodiranja · 21
- 1.4 Induktivni pristop kvalitativne vsebinske analize · 26
- 1.5 Deduktivni pristop kvalitativne vsebinske analize · 27
- 2.1 Ključne faze ali stopnje v procesu izvedbe utemeljene teorije · 53
- 2.2 Avtorji in njihove stopnje poteka kodiranja utemeljene teorije · 54
- 2.3 Koraki analiziranja po Glaserju · 58
- 3.1 Hierarhični diagram prikaza kodiranja · 75
- 3.2 Prikaz odnosov med kodami in kategorijami · 76
- 3.3 Shematičen prikaz strukture pisnega poročila · 77
- 4.1 Najpogostejši načini predstavitve procesa in rezultatov raziskave · 80
- 4.2 Zgradba govorne predstavitve · 81
- 4.3 Primer ponazoritve empiričnega dela kvalitativne raziskave · 87

Preglednice

- 1.1 Primer obdelave odgovorov na odprto anketno vprašanje · 16
- 1.2 Dopolnitev preglednice, ki nastane na osnovi vsebinske analize · 16
- 1.3 Primer predstavitve kvalitativne vsebinske analize · 23
- 1.4 Druga različica predstavitve kvalitativne vsebinske analize z obrnjenim zaporedjem · 23
- 1.5 Primer preglednice za podkrepitev kod · 23
- 1.6 Primer kodirne tabele · 24
- 2.1 Ključni pojmi nekaterih kvalitativnih raziskav · 50
- 2.2 Elementi modela osnega kodiranja · 61
- 3.1 Osnovni elementi strukture pisnega poročila o kvantitativni in kvalitativni raziskavi · 77

Predgovor

Kvalitativno raziskovanje temelji na stalnem dopolnjevanju, popravljanju in neprekinjenem učenju. Lahko bi zapisali, da nikoli ne pridemo do konca ali pravega bistva, da pa se temu vedno bolj približujemo – z neprekinjenim razmišljanjem, dopolnjevanjem in učenjem.

Preučujemo v naravnem okolju ali na terenu in smo vključeni v proces, ki je stalno podvržen spraševanju, refleksiji, prilagajanju pa tudi negotovosti, ali smo na pravi poti, ali resnično odslikavamo stvarnost ali prakso in podobna vprašanja, ki se nam porajajo v procesu raziskovanja.

Pri kvalitativnem raziskovanju nas zanima proces, razvoj in ne le rezultati, torej ne le, kaj nekdo reče, stori ipd., ampak tudi, kako in zakaj je do tega ali takega odgovora prišlo. Raziskovanje je proces, ki ga sestavlja nekaj prepletenih in medsebojno povezanih stopenj; pričujoča knjiga sicer nadaljuje s predstavitevjo stopenj procesa raziskovanja, kar je bila tudi tema predhodne monografije z naslovom *Kvalitativno pedagoško raziskovanje: od ideje do podatkov*. Tokrat se usmerjamo v obdelavo podatkov in njihovo predstavitev.

Monografija predstavlja pisno potovanje v jedro kvalitativnega raziskovanja. Pisanje o tej temi je odprlo tudi še nerazrešene dileme; marsikatera je bila med pisanjem razrešena in pomagale so pri spoznanju, kaj je treba o kvalitativnem raziskovanju približati bralcem – raziskovalcem.

Besedilo izhaja iz slovenske pedagoške metodologije, ki se je vseskozi povezovala s svetovno metodologijo. Poskusili smo uravnotežiti na eni strani slovensko metodološko tradicijo, predvsem pedagoško, in na drugi strani zunaj slovenskih meja razvijajočo se kvalitativno metodologijo.

Kvalitativno raziskovanje se je najprej začelo razvijati na področju antropologije. Menimo, da se je zanimanje za novo raziskovalno paradigmo sprožilo tudi na osnovi raziskav antropologinje Margaret Mead (2002), ki je objavila odmevno knjigo, v kateri je predstavila tri različna plemena oz. tri različne kulture, ki jih je preučevala v Novi Gvineji med letoma 1931 in 1933. V predgovoru knjige, ki je prvič izšla leta 1950 v New Yorku, je med drugim zapisala, da mora antropolog nepristransko »gledati in poslušati ter osupel in z začudenjem beležiti tisto, česar ne bo mogel niti slutiti« (2002, str. 2). Dodala je, da je resničen vzorec »v resnici refleksija oblike, ki se nahaja v treh kulturah samih in sledi, kot sledijo kulturi, zapletenim in sistematičnim zmožnostim naše skupne človeške narave« (str. 2).

Znani hrvaški pedagog, ki se je ukvarjal z metodologijo pedagoškega raziskovanja, dr. Vladimir Mužić (1994, str. 162), pa je zapisal, da so tudi v državah z avtoritativnimi režimi pred drugo svetovno vojno »obstajali dvomi, pa tudi eksplicitne obsodbe nekaterih pomembnih vidikov kvantitativne paradigme«, in navedel domnevo, da so se morda tako želeli izogniti dejstvom, ki niso bila po godu nekaterim režimom. Iz tega sklepamo, da zametki kvalitativne metodologije segajo že v čas pred drugo svetovno vojno.

Glede na spremljanje širjenja kvalitativne metodologije na pedagoškem področju na slovenskem ozemlju pa menimo, da se je kvalitativna paradigma pedagoškega raziskovanja množičneje začela razvijati v osemdesetih letih 20. stoletja, in sicer po zaslugi ddr. Barice Marentič Požarnik (več v Cencič, 2020), dr. Janeza Sagadina, dr. Tatjane Vonta, mag. Marjete Cerar in še koga. Menimo, da so na pedagoško področje najprej prenesli kvalitativno metodologijo akcijskega raziskovanja, ki naj bi kvalitativno raziskovanje približala učiteljem. Podroben in sistematičen pregled razvoja metodologije kvalitativnega raziskovanja na slovenskem pedagoškem področju pa puščamo za kakšno drugo razpravo.

Besedilo je koristno tako za začetnike potovanja v kvalitativno raziskovanje kot tudi za druge, ki to raziskovanje poznajo in so se v njem že preizkusili. Tudi slednji lahko naletijo na nove, zanimive koticke področja, s katerimi se je tudi vredno seznaniti in jih spoznati.

Upamo, da nam je uspelo ta del kvalitativnega raziskovanja približati radovednim bralcem, narediti branje razumljivo, zanimivo, konkretno in prenosljivo v prakso pa tudi prispevati k razvoju teorije ter prakse kvalitativnega raziskovanja.